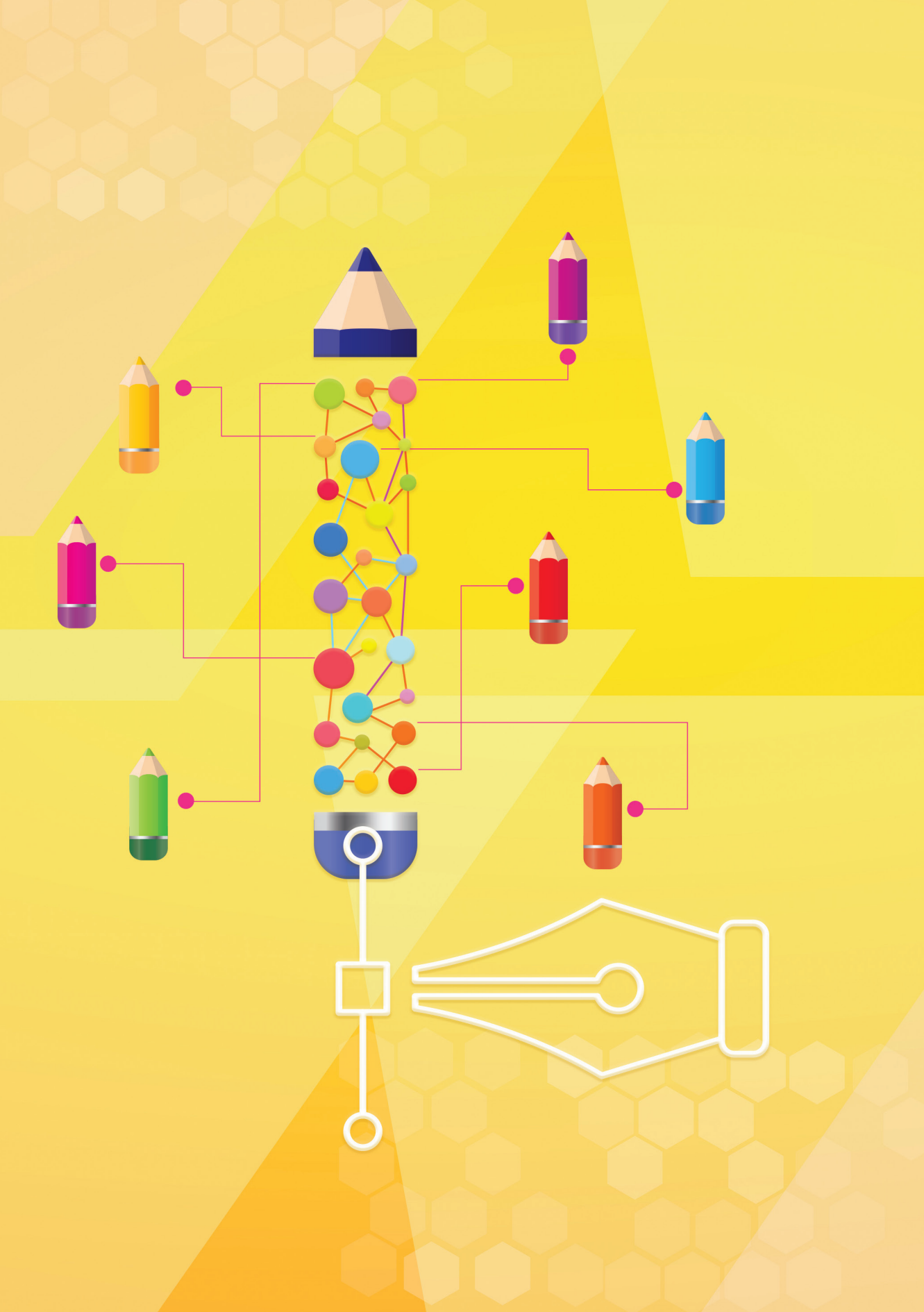

แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิเนต วงษ์แหวน¹
ภัสยกร เลาสวัสดิกุล^{*}
กรวุฒิ แผนพรหม¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*อีเมล: sayakorn@gmail.com

วันที่รับบทความ: 24 ธันวาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 6 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 20 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี และ 3) เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในปีการศึกษา 2568 จำนวน 299 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์โร ยามาเน่ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน 0.98 และสภาพที่พึงประสงค์ 0.99 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) 2) ความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (PNI Modified = 0.72) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ได้แก่ การมุ่งเน้นการปฏิรูประบบนิเวศการเรียนรู้ เปลี่ยนบทบาทผู้บริหารเป็นผู้นำที่ขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นในพื้นที่ทดลองนวัตกรรม สร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก ปรับการนิเทศการสอนสู่ระบบพี่เลี้ยง และสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ สมรรถนะดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษา

Academic Administration Guidelines to Promote Students' Digital Competency in Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area Office Lopburi

Winate Wongwan¹
Phatsayakorn Laosawatdikul^{*}
Korawut Phanprom¹

¹Educational Administration Program, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

^{*}E-mail: sayakorn@gmail.com

Received: 24 December 2025 Revised: 6 January 2026 Accepted: 20 May 2026

Abstract

This research aimed to 1) study the current and desirable conditions, 2) analyze the priority needs, and 3) propose academic administration guidelines to promote students' digital competency in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Lopburi. The sample group consisted of 299 school administrators and teachers in the academic year 2025. They were selected by using stratified random sampling together with four key informants for in-depth information. The research instruments included questionnaires with reliability coefficients of 0.98-0.99, and a semi-structured interview form. Data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNI Modified), and content analysis.

The research findings revealed that: 1) the overall current condition was at a moderate level ($\bar{X} = 2.54$), while the desirable condition was at a high level ($\bar{X} = 4.14$), 2) the highest priority need was in the aspect of study, analysis, and research (PNI Modified = 0.72), followed by supervision, monitoring, and evaluation, 3) the proposed academic administration guidelines emphasize transforming the learning ecosystem. School administrators should adjust their

roles to become instructional leaders who drive schools by using the information and data, developing flexible curricula using innovation sandbox areas, building digital ecosystems that support active learning, transforming supervision into a mentoring system, and supporting classroom research through professional learning communities (PLCs).

Keywords: academic administration; digital competency; secondary school

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในระดับโลก การส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล (digital competence) ได้กลายเป็นวาระเร่งด่วนที่นานาประเทศให้ความสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของพลเมืองสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมือง (DigComp 2.2) ได้ระบุชัดเจนว่าสมรรถนะดิจิทัลเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการประกอบอาชีพ (European Commission, 2018) สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยในระดับนานาชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยงานวิจัยของ Hamzah et al. (2025) ได้นำเสนอโมเดลสมรรถนะผู้นำที่สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลมิได้ขึ้นอยู่กับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงมิติเดียว หากแต่จำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการที่สามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ

สำหรับประเทศไทย การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนถูกกำหนดเป็นเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีนโยบายระดับชาติที่มีทิศทางชัดเจน การนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษายังคงเผชิญความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู งานวิจัยของ Sarimin et al. (2025) ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญของการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีสาเหตุจากการขาดระบบสนับสนุนที่ต่อเนื่องและความไม่ชัดเจนของกระบวนการนิเทศ ติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการณ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ที่แม้จะมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อยกระดับสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้เรียนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี, 2566) แต่ในทางปฏิบัติยังปรากฏข้อจำกัดสำคัญ โดยเฉพาะการขาดแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงนโยบายสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากช่องว่างขององค์ความรู้ทางวิชาการดังกล่าว พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลหรือทักษะด้านเทคโนโลยีในระดับรายบุคคล ขณะที่การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในฐานะกลไกเชิงระบบของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับ มาตรฐานสากลและบริบทของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมทั้งหมด 25 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,182 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 61 คน และครู 1,121 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี กำหนดขนาดตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ โดยคำนวณจากประชากรผู้บริหารและครู ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 299 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน และครู 270 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี 2) ศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ที่เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน 4) ครูผู้เชี่ยวชาญ ด้านการส่งเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด อายุ และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 78 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา อุปสรรคและความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน แบบปลายเปิด โดยแบบสอบถามชุดนี้ได้ถูกตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการนำทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (alpha coefficient method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนของสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.975 และส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.987 จากนั้นจึงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นและเริ่มใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในลำดับต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาดัชนีความต้องการจำเป็น ประกอบกับ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียนที่และข้อเสนอที่ได้จากการเก็บข้อมูลในแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ประวัติการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ตอนที่ 2 แนวประเด็นคำถามเรื่องการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน จำนวน 7 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี เพื่อทำหนังสือถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จากนั้น จึงประสานไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผ่าน แบบสอบถามออนไลน์ รวมจำนวน 299 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำผลมาวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นใน การบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน เพื่อนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัย เชิงลึกต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนสภาพปัจจุบัน สภาพ ที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ดิจิทัลของผู้เรียน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายระดับการปฏิบัติในแต่ละด้าน และใช้ดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แปลความหมายการให้คะแนนจากค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ นำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยายในการวิเคราะห์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปล ความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 1 นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในของแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี การแปลผลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) พิจารณาจากค่าที่มีค่าสูง แสดงถึงประเด็นที่มีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก และควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วนเป็นลำดับแรก

ตอนที่ 2 สรุปข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเรียบเรียงจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการพรรณนาเป็นความเรียงในการเสนอเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากแบบสอบถามด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล มีผลวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี ในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล

การบริหารงาน วิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การวางแผนพัฒนา มาตรฐานการเรียนรู้	2.80	0.63	ปานกลาง	1	4.27	0.60	มาก	1
2. การจัดทำและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	2.56	0.65	ปานกลาง	3	4.24	0.67	มาก	2
3. การพัฒนา กระบวนการ จัดการเรียนรู้	2.61	0.57	ปานกลาง	2	4.19	0.68	มาก	3

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล (ต่อ)

การบริหารงาน วิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
4. การสนับสนุน การพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม	2.48	0.59	น้อย	4	4.11	0.66	มาก	4
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	2.43	0.60	น้อย	5	4.04	0.62	มาก	5
6. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย	2.33	0.65	น้อย	6	4.01	0.69	มาก	6
รวมเฉลี่ย	2.54	0.61	ปานกลาง		4.14	0.65	มาก	

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.63) 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.57) 3) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.56$ S.D.= 0.65) 4) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม ($\bar{X} = 2.48$, S.D.= 0.59) 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.60) 6) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับหนึ่ง แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่เป็นระบบและยังขาดกลไกเชิงบริหารที่สามารถเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.60) 2) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.67) 3) การพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.68) 4) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.66) 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.62) 6) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ระดับสภาพที่พึงประสงค์ที่อยู่ในระดับมากสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและ ความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการยกระดับการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเชิงทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หากได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายและกลไก การบริหารที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณหาค่าความต้องการจำเป็นของการบริหาร งานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน มีผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		ความ ต้องการ จำเป็น	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนพัฒนามาตรฐาน การเรียนรู้	2.80	0.63	4.27	0.60	0.5250	6
2. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	2.56	0.65	4.24	0.67	0.6563	4
3. การพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้	2.61	0.57	4.19	0.68	0.6054	5

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม
(ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		ความ ต้องการ จำเป็น	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4. การสนับสนุนการพัฒนาและ ใช้ สื่อ นวัตกรรม	2.48	0.59	4.11	0.66	0.6573	3
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	2.43	0.60	4.04	0.62	0.6626	2
6. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย	2.33	0.65	4.01	0.69	0.7210	1

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมพบว่า
การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนด้านที่มีความต้องการจำเป็น
มากที่สุด ได้แก่ 1) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (PNI = 0.7210) 2) การนิเทศ กำกับ ติดตาม
(PNI = 0.6626) 3) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม (PNI = 0.6573)
4) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNI = 0.6563) 5) การพัฒนากระบวนการ
จัดการเรียนรู้ (PNI = 0.6054) และ 6) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ (PNI =
0.5250) ตามลำดับ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นชี้ให้เห็นว่า ด้านการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย
มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด สะท้อนว่าสถานศึกษายังขาดกลไกในการใช้ข้อมูลและ
ผลการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ
ขณะที่ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม ซึ่งมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับรองลงมา
สะท้อนถึงข้อจำกัดของระบบสนับสนุนทางวิชาการที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของครู
และการขับเคลื่อนสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญตามดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์เร่งด่วน สามารถสรุปแนวทางสำคัญได้ 6 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย: มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหน้างาน (action research) โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ กำหนดนโยบายให้ทุกโรงเรียนทำวิจัยด้านดิจิทัลพร้อมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนสถานศึกษาใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกกำหนดโจทย์และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยต่อเนื่องเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

2. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม: ปรับเปลี่ยนสู่การส่งเสริมศักยภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ จัดทำเครื่องมือนิเทศมาตรฐานด้านดิจิทัล ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาปรับบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการแบบดิจิทัล (digital instructional leader) ที่เน้นการชี้แนะ (coaching) และการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. ด้านการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม: มุ่งสร้าง ระบบนิเวศดิจิทัล (digital ecosystem) ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางคลังสื่อและจัดหาอุปกรณ์ สถานศึกษาเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทักษะครูเพื่อผลักดันผู้เรียนจากผู้ใช้งานให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม

4. ด้านการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: เปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ใช้กลยุทธ์โรงเรียนนาร่อง สถานศึกษาเริ่มทดลองในพื้นที่นวัตกรรม (sandbox) หรือกลุ่มเป้าหมายย่อยเพื่อประเมินผล และครูเน้นการบูรณาการสมรรถนะดิจิทัลเข้ากับทุกรายวิชา

5. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้: พัฒนาศาสตร์การสอนผ่านระบบพี่เลี้ยง สำนักงานเขตพื้นที่ฯ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อปรับบทบาทครูเป็น โค้ช (coach) สถานศึกษาสร้างทีมครูแกนนำด้านเทคโนโลยีคอยให้คำปรึกษาและกระจายงบประมาณสู่ระดับปฏิบัติ ส่วนครูใช้กระบวนการ PLC เพื่อถ่ายทอดและบูรณาการทักษะดิจิทัลลงสู่การสอน

6. ด้านการวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้: เน้นการวางแผนกลยุทธ์ที่ปรับตัวได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศ (data-driven) กำหนดนโยบายทักษะอนาคต สถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและบริหารงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยให้ความสำคัญกับการประเมินทักษะพื้นฐานผู้เรียนก่อนวางแผนพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าสถานศึกษามีพื้นฐานการปฏิบัติงานเดิมในระดับที่ดี แต่ยังต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในด้านสภาพที่พึงประสงค์ที่สูงแสดงถึงความตระหนักและความพร้อมของบุคลากรในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาทิตยา สรรพโกชน์ และชัยยนต์ เพาพาน (2567) ที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ที่สูงกว่าสภาพปัจจุบัน สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของบุคลากรในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นที่ 2 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล มีระดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในการด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรองลงมาได้แก่ด้านการนิเทศติดตาม เมื่อนำขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน มาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกับวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA cycle) พบปรากฏการณ์ที่น่าสนใจซึ่งสะท้อนถึง กับดักความสำเร็จ ของการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ ในขั้นตอน การวางแผน (plan) ซึ่งประกอบด้วยด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการพัฒนาหลักสูตรฯ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ทว่าเมื่อเข้าสู่ขั้นตอน การปฏิบัติ (do) ในด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเริ่มได้ระดับสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการนำแผนลงสู่การปฏิบัติเริ่มประสบปัญหาและมีความท้าทายมากขึ้น และมีความต้องการจำเป็นพุ่งสูงขึ้นเมื่อเข้าสู่ขั้นตอน การตรวจสอบ (check) ในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และสูงที่สุดในขั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข (act) ในด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปรากฏการณ์ความต้องการจำเป็นที่เพิ่มขึ้นตามลำดับขั้นของวงจรคุณภาพนี้ ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนยังติดอยู่ในสภาวะ หนังกวางแผน ผ่นวในการปฏิบัติ และติดขัดในการตรวจสอบเพื่อวิจัยต่อยอด ส่งผลให้วงจรคุณภาพไม่สามารถ

หมุนได้อย่างสมบูรณ์ ขาดข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีรพงศ์ ทับอินทร์ (2558, น. 68-78) ที่ศึกษาการใช้วงจรเดมมิ่งในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา และพบว่า ด้านการตรวจสอบ (check) เป็นขั้นตอนที่มีระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับขั้นตอนอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ด้านการปรับปรุงแก้ไข (act) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนมักละเลยกระบวนการติดตามตรวจสอบ และขาดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อยอด ส่งผลให้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 3 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนา

ผลการจัดลำดับชี้ให้เห็นวาระเร่งด่วนที่สุด ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (ลำดับ 1) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม สะท้อนถึงวิกฤตเชิงสมรรถนะที่ครูยังติดอยู่ในบทบาทผู้ใช้เทคโนโลยีมากกว่าผู้สร้างนวัตกรรม การขาดทักษะการวิจัยทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาผู้เรียนได้ตรงจุดและปรับตัวตามเทคโนโลยีไม่ทัน สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากมุมมองว่าการวิจัยเป็นภาระงานที่ทำเพื่อตอบสนองนโยบายมากกว่าเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงขาดการนำผลไปใช้จริง สอดคล้องกับ อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโธสง (2560, น. 161-163) ที่พบว่าครูขาดประสบการณ์และความมั่นใจในการวิจัย รวมถึงขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ทำให้นำผลวิจัยไปใช้แก้ปัญหาได้น้อย นอกจากนี้ ความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศที่สูงเป็นลำดับรองลงมา สะท้อนถึงปัญหาของระบบสนับสนุนที่ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล รูปแบบการนิเทศยังเน้นการตรวจสอบมากกว่าการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ครูจึงขาดที่พึ่งเมื่อพบปัญหาทางเทคนิค ประกอบกับผู้นิเทศบางส่วนยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้การนิเทศขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จริญญา ศรีชนะ (2563, น. 142) และ วิฑิตพร ยางแก้ว (2565, น. 136) ที่พบว่าปัญหาสำคัญได้แก่การขาดการปฏิบัติการนิเทศจริงที่ต่อเนื่อง และผู้นิเทศขาดทักษะในการให้คำแนะนำ ทำให้ไม่สามารถนำผลไปวางแผนพัฒนาครูได้อย่างเป็นระบบ ถ้าไม่ปรับเปลี่ยนกลไกนี้ การส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนย่อมยากที่จะบรรลุผลสำเร็จ

ประเด็นที่ 4 แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล

จากการวิจัยพบว่าการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลต้องอาศัยการพลิกโฉมระบบนิเวศการเรียนรู้ เริ่มจากการปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่นผ่านกลยุทธ์โรงเรียนนาร่องและพื้นที่ทดลองนวัตกรรม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผู้เรียนจากผู้ใช้งานเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ผู้บริหารต้องปรับบทบาทเป็นผู้นำวิชาการที่เน้นการชี้แนะ (coaching) และเปลี่ยนการวิจัย

เป็นการแก้ปัญหาหน้างานผ่านกลไกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่ฯ เป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากร การขับเคลื่อนกระบวนการต้องเปลี่ยนมาใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน (data-driven) ในการตัดสินใจภายใต้วิสัยทัศน์ดิจิทัลที่ชัดเจน สอดคล้องกับ พรวิภา เชยกลิ่น (2566, น. 213) ที่พบว่าการบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลที่มีประสิทธิผลต้องประกอบด้วยวิสัยทัศน์ดิจิทัลและการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เพื่อให้บุคลากรกล้าใช้นวัตกรรมแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนา และการจัดสรรทรัพยากร โดยให้ความสำคัญกับด้านการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย ซึ่งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อพัฒนากลไกการสนับสนุนทางวิชาการที่เอื้อต่อการใช้ข้อมูลและผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดอย่างเป็นระบบ

2) ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นกรอบในการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยบูรณาการกิจกรรมทางวิชาการ อาทิ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน และการวิจัยในชั้นเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของครูและนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสามารถประเมินผลได้

3) ระดับผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับบทบาทสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการเชิงดิจิทัล โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการตัดสินใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และใช้ผลการนิเทศ ติดตาม และการวิจัยเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- จริยา ศรีชนะ. (2563). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐิติพร ยางแก้ว. (2565). **ความต้องการจำเป็นและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2**.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2558). การใช้วงจรเดมมิง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา**. 9(2), น. 68-78.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พรวิภา เขยกลั่น. (2566). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี
(พ.ศ. 2566 - 2570)**.
- อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโงง. (2560). **การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**.
11(3), น. 156-166.
- อาทิตยา สรรพโภชน และชัยยนต์ เพาพาน. (2567). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการวิธีใหม่
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. **วารสาร
การบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 4(2), น. 299-313.
- European Commission. (2018). **DigComp 2.2: The Digital Competence Framework
for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes**.
Publications Office of the European Union.
- Hamzah, N. H., Radzi, N. M., & Omar, I. M. (2025). Development of a digital leadership
competency model for school principals in Malaysia: A needs analysis.
Journal of Education, Psychology and Counseling. 10(57), pp. 213-234.
- Sarimin, T., Mahamod, Z., Senawi, A., & Nagaretnam, S. (2025). The role and challenges
of school leaders in enhancing the application of digital technology.
International Journal of Research and Innovation in Social Science. 9(8),
pp. 4379-4404.